

ประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน*
EFFECTIVENESS OF INTEGRATED BUDDHIST ORGANIZATIONAL
COMMUNICATION MANAGEMENT OF
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY
IN THE UPPER NORTHERN CAMPUS

พระมหาอรรถพล นริสสร

Phramaha Attaphon Narissaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: attaphon_kt@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน และ 3. นำเสนอประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน การวิจัยนี้ใช้แบบผานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 177 รูปหรือคน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด 315 รูปหรือคน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 9 รูปหรือคน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 1. กระบวนการสื่อสารส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. หลักการสอนของพระพุทธเจ้า ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กร มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย หลักการสอนของพระพุทธเจ้า 4 ประการ ได้แก่ สันติสสนา สมาทปนา สมุตเตชชา และสัมพันธสนา และกระบวนการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร และด้านผู้รับสาร

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การสื่อสารองค์กร; พุทธบูรณาการ

Abstract

This research article aims to investigate the efficiency of organizational communication management at the Upper Northern Campus of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Furthermore, it aims to examine the factors that influence the effectiveness of organizational communication management at the university and to present the successful implementation of integrated Buddhist organizational communication management at the Upper Northern Campus of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. This study employs an integrative approach, consisting of quantitative research. Specifically, a questionnaire was administered to a sample of 177 images or individuals, drawn from a total population of 315 images or individuals using Taro Yamane's formula for sampling. The analysis of the quantitative data involved the use of frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation analysis, and multiple regression analysis. In addition, qualitative research methods including in-depth interviews with 18 key informants and focus group discussions with 9 individuals were conducted, with data analyzed using descriptive content analysis.

The research findings indicated that: 1. The overall effectiveness of organizational communication management at the upper northern campus of Mahachulalongkornrajavidyalaya University is high. 2. Several factors were found to influence the effectiveness of organizational communication management, Firstly, communication processes were demonstrated to have a statistically significant influence on organizational communication management effectiveness at the university, with a significance level of .01. Secondly, the principles of the

Buddha's teachings were also shown to impact the effectiveness of organizational communication management, with four aspects exhibiting statistical significance at the .01 level. 3. The effectiveness of organizational communication management integrated Buddhism at Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the upper northern campus, incorporating the four principles of the Buddha's teaching, namely Santassana, Samadapana, Samudtechana, and Sampahangsana, and the four aspects of the communication process: the messenger side, information, communication channels, and the receiver side.

Keywords: Effectiveness; Corporate Communications; Integrative Buddhism

บทนำ

การสื่อสารภายในองค์กร เป็นศูนย์กลางที่ทำให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจในสิ่งเดียวกัน ถึงแม้ว่าภายในองค์กรเองมีการแบ่งย่อยแบ่งสาขาอย่างหลากหลาย การมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมในการสื่อสารในองค์กรที่ดีจะสามารถสร้างความมั่นคงและเหนียวแน่นเหมือนกาวที่ยึดติดองค์กรให้คงอยู่ได้ ผู้คนในสังคมมีความจำเป็นต้องพึ่งพาาระบบและเครือข่ายการสื่อสารเนื่องจากข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดความคิด วิสัยทัศน์ ทักษะคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนเรามากขึ้นทุกวัน จึงจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการติดต่อประสานสัมพันธ์และรวมกลุ่มกันทางสังคม (จินตวีร์ เกษมสุข, 2554)

เมื่อไรก็ตามที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กัน เขาจะสื่อสารกัน ทั้งนี้คนเราต้องสื่อสารกันเพื่อที่จะอาศัยอยู่ในสังคมและดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง (จุฑาพรรธ จามจุรี ผดุงชีวิต, 2554) การสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพเกิดจากปัจจัยหลายประการ และที่สำคัญก็คือผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจกัน ความจริงใจ การแสดงความจริงใจสามารถแสดงออกมาได้ทั้งการพูด การเขียน และการแสดงออก แต่ต้องออกมาจากใจที่มีอยู่จริง เช่น การชม การวิจารณ์ และการออกความเห็น ความปรารถนาดี การแสดงความปรารถนาดีก็สามารถแสดงออกมาได้ทั้งการพูดและการเขียนได้เช่นกัน (นิภาพรรณ โสฬพัฒน์, 2562)

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยวิทยาเขตในกลุ่มภาคเหนือได้มีการขยายการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะด้านการสื่อสารองค์กร เพราะการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือ และการประสานงานที่ดีในด้านต่าง ๆ ให้นำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและตรงตามเป้าหมาย จะต้องมีความคิดในการบริหารการสื่อสารองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการข้อมูลที่ดีชัดเจน รวดเร็ว เข้าใจและเห็นคุณค่าประโยชน์เกี่ยวกับการสื่อสาร ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสื่อสารมากขึ้น ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับ

สารมีช่องทางการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น (อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี, 2555) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตในภาคเหนือตอนบน จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะด้านการสื่อสารองค์กร มาใช้ในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสื่อสารองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการนำหลักพุทธวิธีในการสอนของพระพุทธเจ้ามาประยุกต์ใช้กับการสื่อสารองค์กร 4 ประการ ได้แก่ สันติสนา การบริหารจัดการข้อมูลอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง สมာทปนา การเผยแพร่ข้อมูลอย่างถูกต้องให้เห็นจริงเพื่อสร้างการรับรู้ สมุตเตชนา มีความกล้ากล้า กำลังใจในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และ สัมปหังสนา การรับรู้ เข้าใจและเห็นคุณประโยชน์เกี่ยวกับการสื่อสาร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งจะเป็นการกำหนดแผนงาน วางแผนขั้นตอนด้านการสื่อสารองค์กรที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารการสื่อสารองค์กร เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อนำเสนอประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี เพื่อเป็นการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ให้เกิดความเชื่อมั่นในผลการวิจัยมากขึ้น

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน จากประชากรจำนวน 315 รูปหรือคน

2.2 ทำการหากลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน่ (สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 177 รูป

หรือคน และทำการกระจายสัดส่วนตามขนาดประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ วิทยาเขตเชียงใหม่ จำนวน 70 ตัวอย่าง วิทยาเขตพะเยา จำนวน 62 ตัวอย่าง และวิทยาเขตแพร่ จำนวน 45 ตัวอย่าง

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 18 รูปหรือคน จาก 6 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 รูปหรือคน 2. กลุ่มผู้แทนสายวิชาการ จำนวน 3 รูปหรือคน 3. กลุ่มผู้แทนสายปฏิบัติการวิชาชีพ จำนวน 6 รูปหรือคน 4. ผู้เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัย จำนวน 2 รูปหรือคน 5. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน และ 6. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 รูปหรือคน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ใช้กระบวนการบันทึกเทป พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแปลความหมายตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดไปยังมากที่สุด 2. สถิติอนุมาน สำหรับทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งจะคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหาตามที่ปรากฏ (Content Analysis) ในเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ด้านการปรับเปลี่ยน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และด้านการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า 1. ด้านกระบวนการสื่อสาร พบว่า กระบวนการสื่อสาร ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ากระบวนการสื่อสาร ส่งผลประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ได้ร้อยละ 70.90 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร ได้ร้อยละ 67.70 และด้านผู้ส่งสาร ได้ร้อยละ 33.30 ตามลำดับ และ 2. ด้านหลักการสอนของพระพุทธเจ้า พบว่า หลักการสอนของพระพุทธเจ้า ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักการสื่อสารของพระพุทธเจ้า ส่งผลประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ได้ร้อยละ 91.20 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาทปนา (จงใจให้เห็นจริงด้วย) ได้ร้อยละ 41.60 สันทสสนา (การอธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง) ได้ร้อยละ 28.30 สัมปหังสนา (ขโลมใจให้เข้มข้น ฟังไม่เบื่อ) ได้ร้อยละ 26.30 และ สมุตเตชนา (เร้าใจให้แก่วอกฉ่ำ บังเกิดกำลังใจ) ได้ร้อยละ 14.70 ตามลำดับ

3. ประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย หลักการสอนของพระพุทธเจ้า 4 ประการ ได้แก่ ด้านสันทสสนา อธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง คือ เป็นการนำเสนอการจัดการข้อมูลการสื่อสารอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง ข้อมูลที่สื่อสารออกมามีความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วน ด้านสมาทปนา จงใจให้เห็นจริงด้วย ขวนให้คล้อยตาม คือ เป็นการนำเสนอรูปแบบในการที่เป็นการสื่อสารที่ส่งเสริมให้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมไปถึงมีส่วนได้ส่วนเสียในสารนั้น ด้านสมุตเตชนา เร้าใจให้แก่วอกฉ่ำ บังเกิดกำลังใจ คือ การนำหลักเป็นการพูดให้บุคคลเกิดความกล้า หรือกำลังใจในการทำงาน เป็นการสื่อสารที่กระตุ้นเพื่อให้เกิดกำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจสร้างความมั่นใจ และจุดประกายความกล้าหาญ และด้านสัมปหังสนา ขโลมใจให้เข้มข้น ร่าเริง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อ คือ เป็นการพูดแบบการให้คำชมเชย หรือการชมเชยผู้อื่นในแง่บวก จะช่วยสร้างความรู้สึที่ดีและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ฟังได้ และกระบวนการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) คือ มีกระบวนการส่งสารที่ชัดเจน มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่จะส่งออกไปแล้ว มีความเอาใจใส่ ด้านข้อมูลข่าวสาร (Message) คือ มีลักษณะของข้อมูลข่าวสารในกระบวนการสื่อสารองค์กร

โดยรูปแบบที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารที่ชัดเจน การจัดการเนื้อหาที่น่าสนใจ และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel) คือ รูปแบบที่ครอบคลุม โดยมุ่งเน้นการสื่อสารที่หลากหลาย รูปแบบการสื่อสารเกิดการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่ยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนที่ช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่ายจะช่วยให้ผู้รับสารสามารถรับข้อความได้อย่างสะดวก และด้านผู้รับสาร (Receiver) คือ มีทักษะการสื่อสารที่ดี และต้องมีความเข้าใจในบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร โดยปัจจัยพื้นฐาน ในการนำเสนอประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนด้วยกัน คือ หลักการสอนของพระพุทธเจ้า 4 ประการ และกระบวนการสื่อสาร 4 ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ 1. ด้านผลผลิต 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านความพึงพอใจ 4. ด้านการปรับเปลี่ยน 5. ด้านการพัฒนา ผลการวิจัยที่พบนั้นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งในด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผลผลิต แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสื่อสารองค์กรมีคุณภาพ ตรงเป้าหมาย การผลิตผลด้านการสื่อสารที่ออกมาตรงตามมาตรฐานและการรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องขององค์กร เพราะการสื่อสารเป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการประสานการทำงาน และเป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนหรือแสดงออกถึงทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้สึก เพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และระดับเทคโนโลยี ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิเศษ กนตธมโม (2564) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลเมือง โดยมีข้อค้นพบสำคัญว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านด้านแผนพัฒนาของอปท. ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการปฏิบัติราชการ และด้านการพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ เจนวิถีสุข (2554) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม มีข้อค้นพบสำคัญ คือ ตามแนวคิดมุมมองทางพระพุทธศาสนา อธิบายว่า การสื่อสารที่มีอิทธิพล และความสัมพันธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม คือการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น การที่การสื่อสารมีอิทธิพลและความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมขึ้นได้นั้นเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีของบุคคลเช่นเดียวกัน ซึ่งการสื่อสารในพระพุทธศาสนามีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชนจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงประโยชน์ตามแนวทางของพระพุทธศาสนาต้องอาศัยปัญญา ดังนั้น วิธีการสื่อสารจึงต้องเป็น

วิธีการที่สามารถทำให้ชนทั้งหลายเกิดปัญญา เพื่อสามารถเข้าถึงประโยชน์ตามอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนาได้

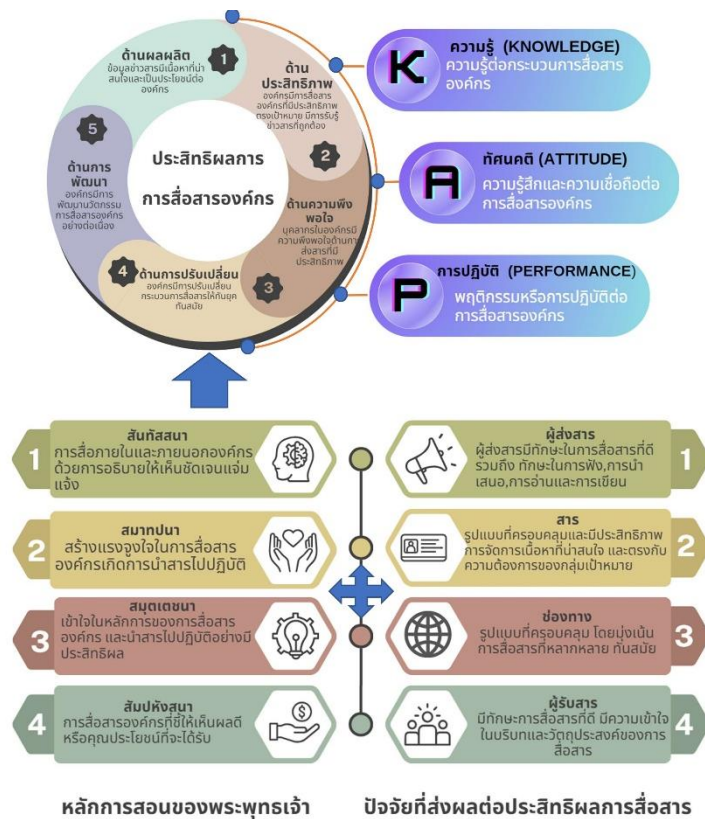
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กร มี 1 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ากระบวนการสื่อสาร ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ได้ร้อยละ 70.90 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร ได้ร้อยละ 67.70 และด้านด้านผู้ส่งสาร ได้ร้อยละ 33.30 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูธรรมธรรณบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ ผลวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ทั้ง 4 ข้อ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปให้กับประชาชนได้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่จะครอบงำความคิดของประชาชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน ตัวสารเองอาจไม่มีความเป็นจริง และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นจริงไปให้ประชาชนคนอื่นได้รับทราบและรับรู้ ด้านช่องทางการสื่อสาร การใช้ช่องทางการสื่อสาร สะดวก รวดเร็วประหยัด ด้านผู้รับคือผู้ที่สำคัญที่สุด การสื่อสารด้วยจิตที่มีความคิดอันเป็นเมตตาต่อประชาชน ใช้อาจาที่เป็นกัลยาณมิตรพูดด้วยความจริงใจ มีจิตคิดเมตตากรุณาปรานีในการใช้ช่องทางการสื่อสาร

หลักการสอนของพระพุทธเจ้า ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า หลักการสอนของพระพุทธเจ้า อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน มี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามระดับดังนี้ คือ สมาทปนา (จงใจให้เห็นจริงด้วย) ได้ร้อยละ 41.60 สันทัสสนา (การอธิบายให้เห็นชัดเจนแจ่มแจ้ง) ได้ร้อยละ 28.30 สัมปหังสนา (ขโลมใจให้เข้มขึ้น ฟังไม่เบื่อ) ได้ร้อยละ 26.30 และ สมุตเตชนา (เร้าใจให้แก่วอกฉโล บังเกิดกำลังใจ) ได้ร้อยละ 14.70 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา รักษาแก้ว (2564) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก มีข้อค้นพบสำคัญคือ พุทธนวัตกรรมการสื่อสารส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก 3 ด้าน คือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารงานประชาสัมพันธ์ส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุก 5 ด้าน ได้แก่ ระบบการประชาสัมพันธ์ ค่านิยมร่วม โครงสร้างองค์กร ทักษะ และเจ้าหน้าที่ โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 82.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า การบริหารการสื่อสารองค์กร

เชิงพุทธบูรณาการ เป็นปัจจัยพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ผู้ส่งสาร ข้อมูลข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งต้องอาศัย หลักการสอนของพระพุทธเจ้า มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สันติสนา สมาทปนา สมุตเตชนา และสัมปหังสนา ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารที่จะเกื้อหนุนให้เกิดประสิทธิผลการบริหารสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระชินกร สุจิตโต (2564) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน ได้แก่ 1. รู้เข้าใจหลักการส่งสาร 2. รู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา 3. ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลายสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Line Twister Instagram YouTube Life Clubhouse เป็นต้น 4. รู้จักคิด วิเคราะห์ และแยกแยะด้วยวิจรรย์ญาณที่ดี มีสติพิจารณาไตร่ตรอง มีสัมปชัญญะ รู้ที่มาที่ไปและผลกระทบของสื่อ และมีทัศนคติการรับรู้แนวคิดที่ดี

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย สามารถอธิบายได้ว่า การบริหารการสื่อสารองค์กรเชิงพุทธบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในวิทยาเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย กระบวนการสื่อสาร มีลักษณะดังนี้ 1. ด้านผู้ส่งสาร มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สื่อสาร 2. ด้านข้อมูลข่าวสาร มีลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ 3. ด้านช่องทางการสื่อสาร มุ่งเน้นการสื่อสารที่หลากหลาย ทันสมัย ช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย และ 4. ด้านผู้รับสาร มีความสนใจเอาใจใส่ มีทักษะการสื่อสารที่ดี สอดรับกับหลักการสอนหรือสื่อสารของพระพุทธเจ้า คือ ด้านสันติสสนา การบริหารการสื่อสารข้อมูลที่สื่อสารออกมาจะต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วน ด้านสมานพนา การสร้างข้อมูลอย่างจริงจังให้เห็นจริงเพื่อสร้างการรับรู้โดยการนำเสนอด้วยเหตุผล และหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ด้านสมุตเตชนา มีความกล้ากล้ามีกำลังใจในการสร้างเครือข่ายของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และด้านสัมพันธสนา สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าประโยชน์เกี่ยวกับการสื่อสาร ทั้งนี้จะเกิดเป็นประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กร ในด้านผลผลิต ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารมีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ด้านประสิทธิภาพ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิผลการบริหารการสื่อสารองค์กรที่สำคัญ ด้านความพึงพอใจ มีความพึงพอใจด้านการส่งสารที่มีประสิทธิภาพ ด้านการปรับเปลี่ยน องค์กรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการสื่อสารให้ทันยุคทันสมัย และด้านการพัฒนา มีการจัดทำแผนพัฒนาการสื่อสารองค์กร การจัดอบรมและการจัดการความรู้ด้านการสื่อสารองค์กร และการพัฒนานวัตกรรมสื่อสารองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัย ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการนำเครื่องมือด้านการสื่อสาร และช่องทางการสื่อสาร ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ที่หลากหลายและทันสมัย เพื่อให้เข้าถึงบุคลากรทุกระดับ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น
2. มหาวิทยาลัย ควรมีแนวนโยบายเกี่ยวกับหลักการสื่อสาร ที่แจ่มแจ้ง กระจ่าง กว้างขวาง ซึ่งเป็นหลักการสอนของพระพุทธเจ้า โดยการบูรณาการกับการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ
3. มหาวิทยาลัย ควรมีรูปแบบการสื่อสารองค์กรที่ดีสะดวกรวดเร็ว และทันสมัย เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. มหาวิทยาลัย ควรมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสารที่มีความมั่นคง และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อสร้างความมั่นคงในระบบการสื่อสารของมหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัย ควรมีการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสขององค์กร เพื่อหาแนวทางในการสร้างระบบการสื่อสารที่ดียิ่งขึ้น

3. มหาวิทยาลัย ควรมีผู้ปฏิบัติงานการสื่อสารของมหาวิทยาลัย ควรมีการปรับกระบวนการส่งสารให้มีความรวดเร็ว และตรงเป้าหมาย เพื่อให้การสื่อสารเข้าถึงเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น
4. มหาวิทยาลัย ควรมีบุคลากรที่เข้าใจหลักการสื่อสารขององค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อสามารถที่จะนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มหาวิทยาลัย ควรมีแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรให้เข้าถึงทั้งมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นบุคลากรทุกระดับและนิสิตของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารของมหาวิทยาลัย
2. ควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านการสื่อสารองค์กรระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานภายนอกของมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการส่งเสริมให้นาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวแปรในการวิจัยด้านการสื่อสารให้มากขึ้น เป็นการผลักดันหลักธรรมให้ไปสู่การวิจัยในระดับสากล ให้เป็นที่ยอมรับในฐานะคำสอนทางพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑาพรรธ จามจุรี ผดุงชีวิต. (2554). *วัฒนธรรมการสื่อสารและอัตลักษณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนีย์ เจนวนิธิสุข. (2554). *การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิภาพรรณ โสพัฒน์. (2562). *วิธีการสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ*. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 23-30.
- ปนัดดา รักษาแก้ว. (2564). *พุทธนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูธรรมธะบุญเที่ยง พุทธสาโว. (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระชินกร สุจิตต์โต (ทองดี). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิเศษ กนตธมโม. (2564). พุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดชลบุรี (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรพล สุยะพรหม และสุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี. (2555). พฤติกรรมและการสื่อสารในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

